

Oponentský posudok

Habilitačná práca: „Analýza rizikových faktorov ovplyvňujúcich zimné úhyny včelstiev na Slovensku“

Predkladateľ: Ing. Róbert Chlebo, PhD.
Oponent: prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc.

Človek sa zaujímal o chov včiel už veľmi dávno, najprv to však bolo využívanie medu a vosku, ktoré človek včelám odoberal pre svoj úžitok. Dnes sa však pohľad na význam včiel mení.

Včely sa stávajú indikátorom zdravého prostredia, ale zároveň sú samé trvalým tvorcom prostredia. Sú dôležitým faktorom udržania biodiverzity a zároveň aj trvalo udržateľného poľnohospodárstva. Človek a včela sa v modernom kultúrnom prostredí navzájom významne ovplyvňujú. Včelám možno pomáhať tak, že ich chov maximálne prispôbime klasickým prírodným podmienkam – vytvorením podmienok chovu a správnu starostlivosťou počas celého včelárskeho roku, čo nie je jednoduché v podmienkach súčasnej prírody významne poznačenej rôznymi environmentálnymi vplyvmi.

Hodnotenie rizika dopadu chorôb včiel a včelieho plodu na produkty včiel sa týka hodnotenia rizika hlavne na med, vosk, propolis, materskú kašičku a včelí jed. Zároveň si však treba uvedomiť, že chorobnosť včiel, má negatívny dopad na množstvo populácie včelstiev na Slovensku ale aj na poľnohospodársku produkciu a životné prostredie.

Habilitačná práca je napísaná na 119 stranách s obvyklým členením, jasné sú formulácie a celkový dojem je pozitívny. Po úvodných myšlienkach nasleduje súčasný stav riešenej problematiky. Opisuje sa význam včely medonosnej, faktory ovplyvňujúce početné stavy včelstiev a faktory spôsobujúce mortalitu a zníženu životaschopnosť včelstiev. Prehľad literatúry je kvalitne spracovaný, vyvážený a využíva odkazy na aktuálne literárne zdroje.

Ciele práce žiaľ nie sú jasne formulované a sú spojené s úvodom do práce. Autor stanovuje ciele práce ako zosumarizovanie údajov o zimných úhynoch včelstiev na Slovensku vo vybraných sezónach, ktoré boli získané na základe hlásení včelárov. Vhodné by bolo uviesť detailne ciele práce a následne tieto ciele by mali byť naplnené v záveroch práce.

V kapitole „Metodika práce“ sa opisuje známe vymedzenie terminologických pojmov, zber dát a ich analýza.

Výsledky práce postupne opisujú sumárnu frekvenčnú štatistiku – vyhodnotenie úhynov za všetky sledované sezóny, vyhodnotenie jednotlivých sezón, rizikových faktorov a symptomatiku úhynov. V diskusií sú dosiahnuté výsledky porovnávané s dosiaľ publikovanými prácami. Diskusia je členená v závislosti na porovnaní úhynov včelstiev v jednotlivých sezónach a analýze

rizikových faktorov. Zoznam použitej literatúry je v súlade so zameraním práce a použitá literatúra je aktuálna.

K práci mám niektoré pripomienky, resp. námety do diskusie:

- aký je dôvod viacerých organizácií včelárov v SR?
- aký je efekt látok používaných na boj s chorobami včiel na výsledné produkty, resp. reprodukciu včiel?
- aký je výskyt deformovaných krídiel včiel v našich chovoch, resp. od čoho závisí výskyt len u určitej časti infikovaných včiel? (s. 23); alebo je problém len v diagnostike?
- aké sú špecifiká imunitného systému včiel v súvislosti s akútnymi a chronickými otravami?
- aký variačný koeficient možno považovať za adekvátny vo vzťahu k priemerným hodnotám?
- aká početnosť základných údajov je využiteľná vo vzťahu k priemerným hodnotám a najmä variačným koeficientom?
- aký bol reálny počet získaných údajov, resp. vylúčených údajov? (vo vzťahu k celkovému zbernému počtu údajov)
- aký je reálny, resp. „považovaný“ úhyn (s 58)?, resp. relevantnosť zberateľov dát v jednotlivých sezónach?
- aký je osobný prínos predkladateľ v súvislosti s nastavením výskumu, zberu dát, analýze zozbieraných dát, stanovenie záverov ako aj využiteľnosti v praxi, resp. výskumných zámeroch?
- drobné pripomienky sú uvedené priamo v práci.

Záver

Predložená habilitačná práca „**Analýza rizikových faktorov ovplyvňujúcich zimné úhyny včelstiev na Slovensku**“ Ing. Róberta Chleba je dobre spracovaná, zvolená téma je aktuálna, metódy spracovania sú zodpovedajúce a práca prináša zaujímavé poznatky v oblasti včelárstva. Stanovené ciele práce boli splnené a sú prínosom pre ďalší rozvoj vedy a výskumu. Habilitačnú prácu odporúčam k obhajobe v študijnom odbore 6.1.4 Špeciálna živočíšna produkcia.

Nitra, 04/07/2017